

BIJLAGE 2 – LIJST MET BIODIVERSITEITSTOPPERS

LIJST MET BIODIVERSITEITSTOPPERS

Dit is een voorbeeldlijst met toppers voor de biodiversiteit. Het stimuleren van de biodiversiteit in een stedelijke omgeving is de laatste jaren steeds belangrijker geworden. Niet alleen voor ons maar vooral voor dieren en insecten. Een grotere biodiversiteit schept een stabiel ecosysteem en daarmee een aangenaam leefmilieu voor zowel mens en dier. Deze lijst is een leidraad voor biodiversiteitstoppers en niet-limitatief. Er zijn echter verschillende soorten en ondersoorten die eveneens veel waarde hebben voor onze biodiversiteit. Voor advies bij plantkeuze ter versterking van de biodiversiteit kan u steeds terecht via mail op omgeving@londerzeel.be.

BOMEN EN HEESTERS

Acer campestre 'Elsrijk' (VELDESDOORN)

middelgrote boom, cultivar met opgaande takken, heeft een dichte en gesloten kroon, groeit later breder uit, inheemse soort

Amelanchier (Krentenboompje)

Voorjaarsbloeier, rijke bloei, grote struik tot 4m of kleine boom tot 6m. Gemiddelde nectar en stuifmeel score, bezocht door verschillende insecten, eetbare vruchten

Amelanchier arborea 'Robin Hill' (KRENTENBOOMPJE)

kleine boom met mooie herfstverkleuring, donkerrode bessen in de herfst

Amelanchier laevis 'Ballerina' (KRENTENBOOMJE)

kleine boom, sterk groeiend, goed vruchtdragend

Amelanchier lamarckii (AMERIKAANS KRENTENBOOMPJE)

kleine boom, witte bloemen eind april, eetbare bessen in juni-juli, meerstammig uitgroeiend, goed bestand tegen zeewind, verdraagt vervuilde lucht

Berberis thunbergii (ZUURBES)

Lage tot middelgrote, bladverliezende heesters. Dichte vertakking met gedoornde twijgen maakt de zuurbes tot een ideale schuilplaats voor vogels en kleine zoogdieren. Veel cultivars geven intense herfstkleuren. Ze produceren veel nectar en stuifmeel en worden goed door bijen bevrogen. Na de bloei kunnen rode bessen worden gevormd, die door volgens worden gegeten.

Buddleja (VLINDERSTRUIK)

Verschillende cultivars zijn er bijna in elk formaat tussen 0.75m en 2.5m. Staan bekend om hun opvallende en rijke bloei waardoor ze heel veel vlinders aantrekken. De bloemen leveren niet veel stuifmeel en een gemiddeld hoeveelheid nectar. Hierdoor zijn ze minder geschikt voor bijen maar wel voor vlinders.

Calluna vulgaris (STRUIKHEIDE)

Lage en dicht vertakte struiken die variëren in hoogte tussen 10cm en 100cm. Bloeien in de nazomer en worden dan massaal bevlogen door bijen en in mindere mate door andere insecten. De bloemen produceren veel nectar en stuifmeel.

Caryopteris (BAARDBLOEM)

Lage en dicht vertakte, brede planten van ongeveer 1.25m hoog. Bladeren zijn grijsgroen, bloemen blauw wat voor een mooi contrast zorgt. Bloeit vooral in de nazomer. Het weinige stuifmeel is niet interessant voor insecten maar de overdadig geproduceerde nectar wel. Bijen en hommels vliegen volop op de bloeiende struiken.

Cephalanthus occidentalis 'Flower Power' (Kogelbloem)

De nog vrij onbekende kogelbloem is een dicht vertakte, bladverliezende struik die tot 1m hoog kan groeien. Het meest opvallende aan de struik is de bloei met kogelronde roomwitte bloemhoofdjes waaruit naar alle kanten de meeldraden naar buiten steken. De bloemen geven weinig stuifmeel maar wel veel nectar waar heel wat insecten gretig op vliegen. Na de bloei kunnen kleine steenrode vruchten worden gevormd die door vogels worden gegeten.

Cornus mas (GELE KORNOELJE)

Een forse struik tot kleine boom. Voorjaarsbloei met zachtgele bloemen. Bloemen openen al vanaf half februari. De bloemen geven veel nectar en stuifmeel

Corylus avellana (HAZELAAR)

Een struik die vooral bekend is vanwege de eetbare hazelnoten maar ook een goede plant is ter bevordering van de biodiversiteit. Het is een hoge en dicht vertakte struik die circa 3 tot 5 meter hoog wordt. Het stuifmeel van deze bestuiver is niet zo interessant voor insecten maar de hazelnoten zijn op hun beurt een prima voedselbron voor verschillende kleine zoogdieren.

Diervilla

Bijzonder sterke, lage zeer bossige struiken tot +/- 1m hoog. In de zomer en nazomer bloeien de planten met heldergele bloemetjes in compacte bundels. De bloemen produceren veel nectar en stuifmeel en worden uitstekend bevlogen door bijen en hommels maar ook andere nuttige insecten zoals zweefvliegen.

Elaeagnus ebbingei (OLIJFWILG)

Middelhoge en wintergroene struik tot ongeveer een 3m hoog. De bloemen openen in de herfst en produceren veel nectar en stuifmeel, waar bijen, gezien het schaarse voedselaanbod in dit seizoen, zeer dankbaar gebruik van maken. Ze worden gevolgd door bleekrode vruchten, die omstreeks april-mei rijpen. Deze vruchten worden door vogels graag gegeten. Het wintergroene blad en de dichte groeiwijze maken de struik een veilige schuil en nestplaats voor vogels.

Frangula alnus (GEWONE VUILBOOM)

Middelgrote tot hoge struik die tot 2.5m hoog wordt en in uitzonderlijke gevallen tot 4m. Bloeit in het late voorjaar met kleine lichtgroene bloemetjes die veel nectar en stuifmeel produceren en volop door allerlei insecten worden bevlogen. Vervolgens komen ook de vogels aan hun trekken, als de rode en later zwarte vruchten zich ontwikkelen.

Hedera helix 'Arborescens' (STRUIKKLIMOP)

De struikvormige klimop zijn effectieve wintergroene bodembedekkers met een zeer dichte, bossige groei tot circa 1m. In het najaar verschijnen de bolvormige hoofdjes met groengele bloemen, die veel nectar en stuifmeel leveren. Vanwege de late bloeitijd en de gemakkelijk toegankelijke bloemvorm zijn de bloemen geliefd bij allerlei insecten. In maart worden dofzwarte vruchten gevormd die door vogels gegeten worden. Door de dichte vertakking en het wintergroen blad bieden de planten een goede schuil en nestplaats voor kleine vogels en zoogdieren.

Lonicere nitida (STRUIKKAMPERFOLIE)

Loge tot middelhoge wintergroene struik tot circa 2m. Ze hebben een dichte groeiwijze en crèmekleurige bloemetjes die openen in mei. Ze produceren veel nectar en stuifmeel. De sterke zoete geur en lichte bloemkleur lokt onder meer nachtvlinders. De bloembuizen zijn vrij kort waar door ook bijen tot de nectar in de bloemen kunnen komen. De paarse bessen worden graag door vogels gegeten.

Mahonia (MAHONIESTRUIK)

Lage, wintergroene heesters met een donkergroen en geveerd blad. Planthoogte varieert tussen 0.45m en 2m. Vanaf half maart tot begin mei openen de lichtgele tot diep goudgele bloemen in dichte pluimen. Ze zijn zeer bloeirijk, produceren veel nectar en stuifmeel en worden goed door verschillende insecten bevrogen. De bloemen worden gevolgd door donkerblauwe bessen die zeer in trek zijn bij verschillende vogels.

Malus domestica (APPEL)

De prachtige bloesem van appelbomen is bekend dat deze veel insecten aantrekt. Ze worden ongeveer 7m hoog en worden voornamelijk aangeplant voor de productie van consumptie appels. De bloemen zijn wit tot lichtroze en produceren een gemiddelde hoeveelheid aan nectar en stuifmeel. Hoewel appelbomen in eerste instantie worden aangeplant vanwege de appels, zijn er ook verschillende insecten en vogels die (afgevallen) vruchten eten, wat dus positief is voor de biodiversiteit.

Malus (SIERAPPEL)

Naast de consumptieappels zijn er diverse soorten en cultivars met beduidende kleinere vruchten die goede laan- en straatbomen vormen. Ze variëren in hoogte tussen 4 en 6 meter. De bloemen zijn wit tot dieppurper en produceren een gemiddelde hoeveelheid aan nectar en stuifmeel. De vruchten zijn kleiner dan bij consumptieappels maar ook de sierappels worden door verschillende insecten, vogels en kleine zoogdieren gegeten.

Pyrus communis (PERENBOOM)

Ook de prachtige bloesem van perenbomen is zeer bekend en trekt veel insecten aan. Perenbomen worden ongeveer 15m hoog en worden voornamelijk aangeplant voor consumptieperen. De bloemen zijn meestal wit en produceren veel nectar en stuifmeel. Hoewel perenbomen in eerste instantie worden aangeplant vanwege de consumptieperen, zijn er ook verschillende insecten en vogels die (afgevallen) vruchten eten, wat dus positief is voor de biodiversiteit.

Quercus (EIK)

Lage struiken tot grote karaktervolle bomen die vrijwel overal voorkomen. Eiken zijn vooral schuilplaats voor insecten, vogels en kleine zoogdieren. Op inheemse eiken komen zeer veel

insectensoorten voor, bijvoorbeeld galwespen. Deze insecten worden op hun beurt door vogels gegeten. Kleine zoogdieren doen zich te goed aan de vruchten.

Salix alba 'Liempde' (SCHIETWILG)

Grote boom die een hoogte van 20m kan bereiken. 'Liempde' is een mannelijke cultivar die in april onopvallende katjes bloeit en geen zaden produceert. De bloemen produceren echter veel nectar en veel stuifmeel waardoor met name bijen er op warme lentedagen op vliegen. Salix alba is, in zijn algemeenheid, een waardplant voor verschillende rupsen.

Salix (WILG)

Het geslacht Salix bestaat uit zeer lage, kruipende struiken tot bossige, breed opgaand groeiende struiken en kleine bomen. De planten bloeien met katjes, afhankelijk van de soort vanaf december tot in april. De bloemen produceren veel nectar en stuifmeel waardoor ze goed door bijen worden bevolgen. Het zijn echte pionier planten: ze zijn sterk en stellen weinig eisen aan bodem en omgeving.

Sorbus (LIJSTERBES)

Struiken tot middelgrote bomen die ongeveer 15m hoog worden. De bloemen zijn wit en soms iets roze en geven een gemiddelde hoeveelheid nectar en stuifmeel. De bloemen worden gevolgd door ronde vruchten, die meestal oranje tot rood zijn, maar soms ook wit of geel. Deze vruchten zijn enorm geliefd bij vogels, met name merels en lijsters.

Symphoricarpos (SNEEUWBES)

Bossig groeiende bladverliezende heesters met een variabele hoogte tussen 50cm en 1.5m. De planten bloeien in de nazomer met kleine wit roze bloemetjes die weinig opvallend zijn. Voor bijen en hommels is de bloei wel zeer aantrekkelijk. De bloemen geven veel nectar en stuifmeel en de bloeiende struiken zijn belangrijk voor insecten, die zo laat in het seizoen nog veel voedsel om te overwinteren tot zich kunnen nemen.

Tetradium daniellii (BIJENBOOM)

kleine boom, laag vertakkend, bloeiperiode augustus-september, bijenplant

Tilia cordata 'Böhlje' (WINTERLINDE, ZUILVORM)

kleine boom, klein blad, gevoelig voor hoge waterstand, verdraagt vervuilde lucht, bijenplant, inheemse soort

Tilia cordata 'Greenspire' (WINTERLINDE, SMALLE VORM)

Middelgrote boom, weerstand tegen luisaantasting, gevoelig voor hoge waterstand, bijenplant, inheemse soort

Tilia cordata 'Rancho' (WINTERLINDE, ZUILVORM)

Middelgrote boom, compact weerstand tegen luisaantasting, gevoelig voor hoge waterstand, bijenplant, inheemse soort

Tilia xeuropaea 'Euchlora' (KRIMLINDE)

Grote boom, overhangende takken, weinig gevoelig voor bladluizen, bijenplant

Tilia xeuropaea 'Pallida' (KONINGSLINDE)

Grote boom, hangende takken, gevoelig voor hoge waterstand, bijenplant

Tilia tomentosa 'Brabant' (ZILVERLINDE)

Grote boom, goed bestand tegen hitte en droogte, gevoelig voor hoge waterstand, bijenplant met late bloei, oorsprong Zuidoost Europa

Tilia tomentosa 'Doornik' (ZILVERLINDE)

Grote boom, goed bestand tegen hitte en droogte, gevoelig voor hoge waterstand, bijenplant met late bloei, oorsprong Zuidoost Europa

ROZEN

Rozen lijken een logische keuze als het erom gaat de biodiversiteit te bevorderen. Toch is er een aantal criteria waaraan rozen moeten voldoen om hoog te scoren. Allereerst mogen de bloemen niet volledig gevuld zijn. Bij rozen met enkelvoudige of halfgevlude bloemen is het hart het best bereikbaar voor verschillende insecten. Hoe meer bloemblaadjes, des te minder meeldraden. Geurende rozen zijn voor insecten gemakkelijker te vinden. Rosa rugosa is de enige roos die zowel pollen als nectar produceert. Alle andere rozen geven weliswaar veel pollen maar geen nectar. Er vliegen vooral veel bijen op rozen, bij hommels zijn de bloemen minder in trek. Andere insecten zoals zweefvliegen bezoeken de bloemen wel vaak. Na de bloem worden rozenbottels gevormd met zaden en deze worden voornamelijk gegeten door vogels. Voor sommige vogels zijn het een belangrijke voedselbron in de herfst en winter. Rozen bieden eveneens een prima schuil- en nestplaats voor kleine vogels en zoogdieren. Hieronder enkele voorbeelden van heesterrozen. Deze zijn slechts een leidraad en niet limitatief. Voor advies graag mailen naar omgeving@londerzeel.be.

- Rosa Bingo Meidiland
- Rosa canina
- Rosa Cricket
- Rosa Dagma's Hastrup
- Rosa Floiade
- Rosa Innocencia
- Rosa Matchpoint
- Rosa pimpinellifolia
- Rosa Rote Hannover
- Rosa rugosa
- Rosa Shorttrack

VASTE PLANTEN

Agastache (DROPPANT)

Gemakkelijke vaste plant met een opgaande en bossige groeiwijze die een aangenaam geurend blad heeft. Ze zijn sterk en bloeien uitbundig met witte tot violetblauwe bloemen. Ze bloeien lang in de zomer en vroege herfst en trekken zeer veel insecten aan.

Aster ageratoides (herfstaster)

Valt op door een bijzonder sterk en bossige groei. Ze zijn behoorlijk droogtetolerant en bloeien ook in de halfschaduw. De bloemen die vanaf augustus tot in oktober openen, geven veel nectar en stuifmeel. Asters zijn onderhoudsarm, meeldauwresistent en vrij goed strooizoutbestendig.

Echinacea (ROZE ZONNEHOED)

Zeer bekende en populaire vaste plant die door de rijke bloei veel bijen, hommels en vlinders aantrekken. Hoogte varieert tussen 50 a 125 cm. Ter bevordering van de biodiversiteit wordt expliciet aangeraden om te kiezen voor de soort E. purpurea of enkele van de sterkere, paars bloeiende cultivars zoals 'Magnus' of 'Rubinstern'. De bloemen geven een gemiddelde hoeveelheid nectar en stuifmeel maar worden goed bezocht door insecten.

Eupatorium (LEVERKRUID)

Stevige, hoge vaste planten met in de zomer en nazomer forse bloempluimen. De bloemen produceren een gemiddelde hoeveelheid nectar en stuifmeel. De late bloeitijd geeft insecten de mogelijkheid beter gevoed de winter in te gaan.

Geranium macrorrhizum (OOIEVAARSBEK)

Krachtige bodembedekkers die dik bebladerde kussens vormen. De bloemen produceren veel nectar en stuifmeel, waar niet alleen veel bijen op vliegen, maar ook hommels, vlinders en andere nuttige insecten. Om de biodiversiteit te bevorderen is binnen het geslacht Geranium, G. macrorrhizum te beste cultuurplanten.

Nepeta (KATTENKRUID)

Een bossig groeiende en dicht vertakte vaste plant. De bloei is zeer rijk in verschillende kleurvarianten. Ze produceren een gemiddelde hoeveelheid nectar en stuifmeel en worden vooral door hommels bevlagen, in mindere mate door bijen en vlinders.

Origanum vulgare (MARJOLEIN)

Bossige, dicht vertakte en breed opgaand groeiende vaste plant. Het keukenkruid oregano is afkomstig van de inheemse O. vulgare. De bloemen produceren veel nectar en stuifmeel.

Pericaria amplexicaulis (DUIZENDKNOOP)

Zeer sterke vaste planten met dicht bebladerde stengels. De planten bloeien zeer rijk en fraai in de zomer en vroege herfst. Voor insecten produceren de bloemen veel nectar maar geen stuifmeel.

Sedum (HEMELSLEUTEL)

De opgaand groeiende soorten en cultivars van Sedum vallen op door de bossige groei en de dikke, vetplantachtige stengels en bladeren. De bloemen staan in grote, platte tuilen en openen in de tweede helft van de zomer tot in de herfst. Door de rijke bloei zijn ze onweerstaanbaar voor insecten. Ze produceren veel nectar maar het stuifmeel is niet interessant voor de insecten.

Symphytum (SMEERWORTEL)

Snelle en dichtgroeiende bodembedekkers met forse bladeren die in het voorjaar bloeien. Ze produceren een gemiddelde hoeveelheid nectar en stuifmeel en worden vooral bevlagen door hommels en in mindere mate door bijen en andere nuttige insecten.

Verbena bonariensis (IJZERHARD)

Hoog groeiende plant met sterke vierkante stengels die niet omvallen. De paarslila bloemen verschijnen in afgeplatte tuilen en lijken op te lichten in de schemering. Hoewel de bloemen een gemiddelde hoeveelheid nectar en voor insecten nauwelijks bruikbaar stuifmeel produceren, worden ze volop bevolgen, met name door (nacht)vinders.